

Maestro Anton Buhagiar (1861-1932)

Kompożitur tal-Antifona *Ingresso Zacharia*

Grazio A. Grech

Ta' kull sena matul il-jiem tal-festa ad unur San Ģwann il-Battista, ix-Xewkija tindaqq l-Antifona, ***Ingresso Zacharia***. Il-kompożitur ta' din l-Antifona, miktuba fis-sena 1927, hu s-Surmast Anton Buhagiar, Għawdexi. Fil-fatt nafu, li mill-ewwel nofs tas-snин għoxrin sal-1931, kien jieħu sehem bil-mužika tiegħu fil-festa ad unur San Ģwann Battista, ix-Xewkija. F'din l-Antifona, mas-sehem tal-orkestra, huma obbligati s-sehem ta' Tenur Solo u Baritnu.

Is-surmast Anton Buhagiar, magħruf bħala 'Toni ta' Luċija', twieled ir-Rabat, Għawdex, nhar it-22 ta' Ĝunju 1861. Ommu kien jisimha Luċija. Missieru Lorenzo (ċ-1835-1903), li kien imwieled il-Birgu, Malta, kien jiġi msejjaħ biex idoqq, daqqa vjolin u daqqa vjolinċell mal-mužika tal-Kappella tal-Katidral ta' Għawdex għall-festa ta' Santa Marija bejn is-snin 1850-1880.

Kienet għalhekk ħaġa naturali li ibnu, Anton, jitħarreg tajjeb fil-mužika, tant li nsibuh ukoll jiġi msejjaħ għall-aħħar tas-snin 1870, biex bħal missieru jingħaqad ukoll mal-mužičisti tal-Kappella tal-Katidral għall-festa ta' Santa Marija. Fl-1886, huwa kien issostitwixxa lis-Surmast Achille Lanzon bħala vjolinista fil-mužika tal-Kappella tal-Katidral peress li s-Surmast Achille Lanzon mar joqgħod Malta.

Fl-1880, is-surmast fundatur Anton Buhagiar, waqqaf fir-Rabat, Għawdex, għaqda mužikali li kienet iġġib isimha 'La Stella'. Wara, iżda, giet mogħtija l-isem ufficċjali ta' 'La Stella Vincitrice', permezz tal-kuntratt magħmul għand in-nutar

Onorato Giovanni Refalo fil-11 ta' Jannar, 1881. F'dan l-att, is-surmast Anton Buhagiar jidher mhux biss bħala l-attur princiċiali, '*...da una parte*', iżda wkoll bħala l-ewwel surmast ta' din l-imsemmija għaqda mužikali Għawdexija.

Fl-1885, is-surmast Buhagiar insibuh ukoll bħala surmast-direttur tal-banda 'Leone' tar-Rabat, Għawdex, li tagħha dam direttur sal-1887. Taħt id-direzzjoni tiegħu, il-banda 'Leone' marret Malta u ġadet sehem fil-festi ad unur San Pawl fil-Belt Valletta fi Frar tal-1887.

Għas-surmast Buhagiar ma kienx bizzżejjed li waqqaf għaqda mużikali, u għalhekk fl-1891, waqqaf ukoll orkestra li kienu jgħidulha l-'Orkestra tas-Sinjuri. Insibu li kienu l-Patrijiet ġiżwiti li kienu minn tal-ewwel li laqgħu din l-orkestra fil-kappella tas-Seminarju, meta fid-29 ta' Mejju 1891, daqqet, '...a tutto punto'; *Te Deum, Innu lil Marija Santissima u Tantum Ergo.* B'din l-orkestra jew mužika tal-knejjes, is-surmast Anton Buhagiar kien ukoll jieħu sehem f'festi f'diversi knejjes u parroċċi ta' Għawdex. Fost dawn ta' min isemmi l-festi ta' San Lawrenz, Santa Margerita, San Ġużepp, il-Bambina, u kif ukoll fil-festa tal-patrijiet ta' San Franġisk, tar-Rabat, Għawdex. Sa kważi t-tmiem tas-snin għoxrin, is-surmast Buhagiar, kien għadu jieħu sehem bil-mužika tiegħu fil-festi f'Għawdex.

Fost il-kompożizzjonijiet tas-surmast Buhagiar insibu īdax bl-isem ta' *Tantum Ergo* li jgħib dati differenti. L-aktar waħda qadima ġġib id-data tas-sena 1891. F'dan it-*Tantum Ergo* jieħdu sehem, barra l-orkestra, żewġ tenuri u baritonu. Tliet biċċiet oħra jisimhom *Kyrie* li fiha jieħdu sehem: orkestra, tenuri u baritonu, waqt li nsibu wkoll biċċtejn oħra bl-isem ta' *Stabat Mater*, tnejn bl-isem ta' *Domine ad Adiu vandu*, tnejn bl-isem ta' *Salve Regina*, u tlieta oħra bl-isem ta' *Alma Redemptoris*. Ta' min isemmi li waħda miz-żewġ *Salve Regina* kitibha fl-1892.

Kompożizzjonijiet oħra tas-surmast Buhagiar jinkludu, *Lauda Sion, Gloria in Excelsis*, u *Qui Tollis*; din tal-aħħar datata 1892. Insibu wkoll li fl-arkivju tas-surmast Ĝanni Vella li llum jinsab f'idejn is-surmast Colin Attard, hemm ukoll *Salve Regina* għal tliet vuċċijiet soli u orkestra. Mro Anton Buhagiar kiteb ukoll xi antifoni.

Għaddieħor konsiderevoli ta' kompożizzjonijiet mużikali tas-surmast Anton Buhagiar jinsabu arkivjati għand is-surmast Colin Attard. Dawn jinkludu: *Tantum Ergo*, *Antifoni*, *Innu*, *Gradwali*, *Offertorji* u *Introjti*. Uħud minn dawn il-kompożizzjonijiet huma: *Inno San Francesco*

per Divi Amoris Victima, Antifona O Proles dedicata a S. Antonio, Antifona per S. Francesco, Introito-San Giorgio, Gloria Patri - Inno S. Paolo, Offertorio-Ave Maria, Ave Maris Stella, Salve Regina, Pange Lingua e Tantum Ergo u Dominus Adextrix.

Il-kompożizzjoni *Inno S. Francesco per Divi Amoris Victima*, li fih hu obbligat tenur prim u sekond u baxx hi datata 1926. Din saret għall-okkażjoni tas-7 Ċentinarju. L-*Introito San Giorgio* li fih huma wkoll obbligati tenur prim u sekond u baxx hu wkoll addat dati għall-festi ta' San Franġisk u l-Immakulata Kunċizzjoni. Fl-arkivju tal-Patrijiet Franġiskani tal-Belt Victoria, Għawdex, sibt wkoll il-kompożizzjoni mużikali *Siquaeris Antonio*, datata 1913, tas-surmast Anton Buhagiar. Surmast ieħor li fl-arkivju tiegħu hemm arkivjati xi mužika tas-surmast Anton Buhagiar hu Mro Carmel P. Grech.

Is-surmast Anton Buhagiar miet għażeb ta' 71 sena fl-isptar il-Belt Victoria, Għawdex, nhar is-16 ta' Settembru, 1932, u ġie midfun fil-knisja tal-Patrijiet ta' San Franġisk, ir-Rabat, Għawdex.

Għal aktar tagħrif:

Grech, Grazia A.: *Erbatax-il Profil ta' Mužičisti Għawdexin, Maltin u Barranin (1998); Mill-Istorja Mużikali ta' Għawdex (2002); ġrajjet is-Soċjetà Mużikali u Filarmonika 'Leone' Ghawdex (2012)*